

Asia: VN/26111/2023

Tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistuksen koordinaatioryhmän väliraportti

TIETOSUOJAN YLEISSÄÄDÖKSET (EU:n yleinen tietosuoja-asetus ja tietosuojalaki)

Onko tietosuojan yleissäästösten yleisen tietosuoja-asetuksen tai tietosuojalain soveltamiseen koettu liittyvän haasteita tai epäselvyyksiä, jotka voisivat vaikeuttaa julkisen palvelun järjestämistä?

-

Jos on, minkälaisista haasteista tai epäselvyyksistä on tarkalleen ottaen kyse?

-

Onko jonkin yleisen tietosuoja-asetuksen tai tietosuojalain säännöksen havaittu estävän viranomaisen tiedon liikkumisen tai julkisen palvelun järjestämisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Onko tietosuojan yleissäästösten havaittu estävän tai rajoittavan tiedon tai henkilötietojen hyödyntämistä tai käsittelyä tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Jos on, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät tai rajoittavat tiedon käsittelyä?

-

VIRANOMAISTEN HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYÄ KOSKEVA KANSALLINEN ERITYISSÄÄNTELY

Onko kansalliseen erityissääntelyyn, jossa on kyse viranomaisten suorittamasta henkilötietojen käsittelystä (mukaan lukien henkilötietojen luovuttamisesta), koettu liittyvän haasteita tai epäselvyyksiä?

Kyllä

Jos on, minkälaisista haasteista ja epäselvyyksistä on tarkalleen ottaen kyse?

Suomen Kuntoutusyritykset ry:n jäsenet tuottavat yksityisinä kuntoutuspalveluina Soteri-rekisteriin merkittyä terveyden- ja sairaanhoitoa julkisille toimijoille kuten hyvinvointialueille, Kansaneläkelaitokselle, itse maksaville asiakkaille ja vakuutusyhtiöille. Palvelut koostuvat pääosin fysio-, toiminta-, puhe-, psyko-, musiikki- ja ravitsemusterapiasta ja kuulon kuntoutuksesta.

Palveluihin liittyvät tietojen luovutuskysymykset ovat pääosin lainsäädännöllisesti selkeitä, mutta kaksi haasteellista asiaa on yhdistyksen jäsenistössä tunnistettu, jotka voivat edellyttää lainsäädäntömuutoksia:

1) Poliisin tiedonsaantioikeus yksityiseltä terveydenhuollon palveluntuottajalta perustuu tällä hetkellä pääosin kuntoutujan eli potilaan tai tämän laillisen edustajan antamaan erilliseen suostumukseen potilassalaisuuden suojaamien henkilötietojen luovuttamisesta poliisille. Aina tällaista suostumusta ei ole kuitenkaan saatavilla. Lainsäädäntö poliisin tiedonsaantioikeudesta ja vastaavasti palveluntuottajan oikeudesta luovuttaa terveystietoja on tällä hetkellä epäselvä. Oikeudenkäynnissä terveydenhuollon ammattihenkilö on oikeutettu oikeudenkäymiskaaren 17 luvun mukaisesti todistamaan erityissääntelyn nojalla, kuten jos rikosasiassa on kyse rikosepäilystä, josta voi seurata kuusi vuotta vankeutta. Ennen oikeudenkäyntiä, kun rikosasia on vasta poliisin tutkittavana, ei tällaista vastaavaa selkeää rajausta kuitenkaan poliisilaista, esitutkintalaista tai pakkokeinolaista löydy. Muutos olisi todennäköisesti tehtävä poliisilain tiedonsaantia koskevaan 4 lukuun ja sen 3 §:n, joka koskee poliisin tiedonsaantia yksityisiltä tai yksityisiltä yhteisöiltä. Pykälään olisi hyvä saada sama todistamisen edellytys kuin oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 14 §:ssä on mainittu, eli poliisi voisi velvoittaa yksityistä ammattihenkilöä todistamaan tai yritystä luovuttamaan terveystilaa koskevan tiedon, jos kyse on asiasta jossa on epäiltynä rikos, josta voi seurata kuusi vuotta vankeutta. Tällöin terveydenhuollon ammattilainen voisi luovuttaa tiedon laillisesti omaa salassapitovelvollisuuttaan rikkomatta.

2) Verohallinnon tiedonsaantioikeudesta verotarkastuksen yhteydessä on säädetty verotusmenettelyä koskevan lain 2 ja 3 luvuissa. Erityisesti yksityisen terveisyrittäjän mahdollisuudet luovuttaa verotarkastuksessa verottajalle tietoja voivat olla lainsäädännöllisesti epäselviä. Esimerkkinä terapiapalveluita tarjoava yritys voi joutua luovuttamaan verohallinnolle yksityiskohtaisia tietoja antamastaan hoidosta, sillä verohallinto tarvitsee tietoja hoidon luonteesta määrittääkseen esimerkiksi hoidosta perittävän arvonlisäverokannan. Kuntoutusyrittäjien jäsenistössä on esimerkkejä tilanteista, joissa verohallinto on vaatinut nähtäväksi potilaiden potilasasiakirjamerkintöjä, jotta potilaalle annettava palvelu voidaan hyväksyä verovelvollisen ilmoituksen mukaisesti arvonlisäverottomaksi terveystilaksi. Tämä tapahtuu sillä uhalla, että palvelu määrätään muutoin jälkikäteen arvonlisäverolliseksi. Tällä voi olla huomattava merkitys terveystilatuottavan yrityksen liiketoimintaan ja taloustilanteeseen. Verotusmenettelylakiin olisi syytä kirjata erillinen verohallintoa koskeva tiedonsaantioikeus terveyden- ja sairaanhoitoa koskeviin kysymyksiin liittyen. Muussa tapauksessa lainsäädäntöpohja tietojen luovuttamiseksi veroviranomaiselle on yksityiselle yritykselle epäselvä.

Onko kansallisen erityislainsäädännön henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten havaittu estävän tietojenvaihdon sellaisten viranomaisten (tai julkista hallintotehtävää hoitavien) välillä, jotka tarvitsevat tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamista tai julkisen palvelun tarjoamista varten?

-

Jos on, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät viranomaisten välistä tietojenvaihtoa?

-

Onko kansallisessa erityislainsäädännössä tunnistettu muita esteitä julkisen palvelun tarkoituksenmukaiselle järjestämiselle?

-

Jos kyllä, mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse ja miten ne estävät julkisen palvelun tarkoituksenmukaista järjestämistä?

-

YLEISEN TIETOSUOJA-ASETUKSEN SALLIMAN KANSALLISEN SÄÄNTELYLIKKUMAVARAN KÄYTTÖ

Onko yleisen tietosuoja-asetuksen sallimaa kansallista sääntelyliikkumavaraa käytetty tarkoituksenmukaisella tavalla viranomaisen tiedon liikkumisen tai julkisen palvelun järjestämisen näkökulmasta?

-

**Jos ei, tulisiko kansallista sääntelyliikkumavaraa käyttää enemmän?
Jos kyllä, miltä osin ja miten liikkumavaraa tulisi käyttää nykyistä enemmän julkisen palvelun järjestämisen näkökulmasta?**

-

Puuttuuko kansallisesta erityislainsäädännöstä säännöksiä, jotka mahdollistaisivat viranomaisten välisen tiedon liikkumisen siten, että julkinen palvelu voitaisiin järjestää tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos kyllä, mistä puutteesta ja palvelusta on tarkalleen ottaen kyse?

-

Onko kansallisessa erityislainsäädännössä käytetty sääntelyliikkumavaraa tarpeettomasti? Jos on, miltä osin ja mistä säännöksistä on tarkalleen ottaen kyse?

-

YLEISET KOMMENTIT

Puuttuuko väliraportin liitteestä 1 lakeja, joita olisi hyvä arvioida kokonaisuudistuksen yhteydessä?

-

Muut kommentit

-

